

Міністерство освіти і науки України  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий морський гуманітарний інститут  
Кафедра «Філологія»

**СИЛАБУС**

**Навчальної дисципліни «Літературний дискурс межі ХХ-ХХІ століть»**

|                                         |                                                                                           |                          |
|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|
| Рівень вищої освіти                     | <i>Другий (магістерський) рівень,</i>                                                     |                          |
| Програма навчання                       | <i>Освітньо-професійна</i>                                                                |                          |
| Галузь знань                            | <i>03</i>                                                                                 | <i>Гуманітарні науки</i> |
| Спеціальність                           | <i>035</i>                                                                                | <i>Філологія</i>         |
| Освітня програма                        | <i>«Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)»</i> |                          |
| Цикл дисциплін                          | <i>Вибіркова</i>                                                                          |                          |
| Курс та семестр                         |                                                                                           |                          |
| Обсяг дисципліни                        | <i>3 кредитів ECTS / 90 академічних годин</i>                                             |                          |
| Види аудиторних занять                  | <i>Лекції, практичні заняття</i>                                                          |                          |
| Індивідуальні та (або) групові завдання | <i>-</i>                                                                                  |                          |
| Форми контролю                          | <i>Залік</i>                                                                              |                          |

**Викладач:**

ВОЙТЕНКО Леся Іванівна, доктор філологічних наук, професор кафедри «Філологія»  
lesyavoytenko1@gmail.com

Метою дисципліни «Літературний дискурс межі ХХ-ХХІ століть» є особливості розгортання літературного процесу на межі ХХ–ХХІ ст., включаючи історико-культурний аналіз основних рушійних чинників формування сучасного українського культурного простору, а також систематичне вивчення культурно значимих художніх творів, написаних наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

**Програмні результати навчання**

**ПРН-8.** Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

**ПРН-11.** Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

**ПРН-10.** Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

**Очікувані результати навчання дисципліни:**

**Здобувач вищої освіти знає:**

- загальні закономірності та специфічні чинники розгортання літературного процесу межі ХХ – ХХІ ст. ;
- характерні проблемно-тематичні та стилістичні риси творчості сучасних українських письменників;
- основні літературознавчі концепції, спрямовані на осмислення особливостей розвитку сучасної української літератури;

**Здобувач вищої освіти вміє:**

- характеризувати основні рушійні чинники розвитку літератури межі ХХ–ХХІ ст.;
- оцінювати окремі художні явища сучасної української літератури та висвітлювати їхнє значення для цілого літературного процесу;
- аналізувати художні твори сучасної української літератури з погляду їх естетичної вартості, культуротворчої цінності тощо;

### **ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

| №п/п | Назва тем, змістовних блоків та модулів                                                                                                                                                                                                                                                                            | Кількість годин |           |             |            |
|------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------|-------------|------------|
|      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | лекції          | практичні | лабораторні | самостійні |
| 1    | 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 3               | 4         | 5           | 6          |
| 1    | <b>Тема 1. Літературні трансформації 90-х рр.</b><br>Література 90-х як відображення ідентифікаційних пошуків української культури. ) Літературні угруповання 90-х («Нова дегенерація», «Червона фіра», «Асоціація «500», «Пси святого Юра»).                                                                      | 2               | 2         |             | 8          |
| 2    | <b>Тема 2. Постколоніалізм в українській літературі кінця ХХ – початку ХХІ ст.</b><br>Теорія постколоніалізму. Антиколоніалізм. О.Забужко «Я (Мілена)», «Сестро, сестро»: постколоніальний дискурс. Жанр альтернативної історії (В. Кожелянко).                                                                    | 2               |           |             | 8          |
| 3    | <b>Тема 3. Неоміфологічні пошуки українських письменників на межі ХХ – ХХІ ст.</b><br>Неоміфологізм та ідентифікаційні пошуки в сучасній українській культурі. Неоміфологізм у творчості представників Київської школи. Міфологічні мотиви в українській літературі межі століть (Т.Прохасько, Р.Скиба, М.Матіос). | 2               | 2         |             | 8          |

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |           |           |  |           |
|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|--|-----------|
| 4             | <b>Тема 4. Постмодернізм в українській літературі к. XX ст.</b><br>Творчі експерименти у сучасній прозі (О.Забужко, Ю.Андрухович, Ю.Іздрик, О.Ульяненко, С.Процюк, Т.Прохасько, С.Пиркало). Ю.Андрухович «Рекреації», «Московіада», «Перверзія». Ю. Винничук «Чорний гумор»                                                                                                                   | 2         | 2         |  | 8         |
| 5             | <b>Тема 5. Постмодернізм в сучасній українській літературі.</b><br>Покоління «пост-епохи». Творчість Ю.Іздрика та С.Жадана в контексті постмодернізму.                                                                                                                                                                                                                                        | 2         | 2         |  | 8         |
| 6             | <b>Тема 6. Неоміфологічні пошуки українських письменників на межі XX – XXI ст.</b><br>Явище міфологізму/ неоміфологізму в контексті української літератури XX ст. Міфософські мотиви в українській поезії кінця XX – початку XXI ст. Неоміфологізм у сучасній українській прозі (В.Шевчук, Т.Прохасько, Є.Пашковський, Г.Пагутяк, М.Матіос).                                                  | 2         | 2         |  | 8         |
| 7             | <b>Тема 7. Гендерні трансформації в сучасній українській літературі.</b><br>Зародження фемінізму в Україні (О.Кобилянська, Леся Українка), нова інтерпретація їхньої творчості за часів постмодернізму. Український фемінізм сьогодні. «Жіноча поезія» в сучасній українській літературі. Літературний гурт «Нечувані». Проза Є.Кононенко, І.Роздобудько, С.Андрухович та ін. Теорія гендеру. | 2         | 2         |  | 8         |
| 8             | <b>Тема 8. Покоління «двотисячників»</b><br>Загальна характеристика української літератури початку XXI ст. Характерні теми, мотиви, образи. Симптоматика нової української «генерації». Явище художньої авторецепції. «Нова щирість».                                                                                                                                                         | 2         | 2         |  | 4         |
| <b>Всього</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>16</b> | <b>14</b> |  | <b>60</b> |

## КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль навчання досягнень здобувачів освіти за дисципліною забезпечується за допомогою поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань студентів, що проводиться викладачем під час аудиторних занять.

Підсумковий контроль успішності проводиться у формі заліку та іспиту.

Порядок проведення контролю успішності та оцінювання результатів навчання встановлено Положенням про організацію освітнього процесу в ОНМУ.

**Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання студентів спеціальності 035 Філологія ОНМУ, другий (магістерський) рівень, ОП «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)» однакова для всіх дисциплін і має таку структуру:**

| № з/п | Форма підсумкового контролю               | Види навчальної діяльності               | Максимальна кількість балів |
|-------|-------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------|
| 1.    | Передбачений підсумковий контроль – залік | Аудиторна та самостійна навчальна робота | 50                          |
|       |                                           | Залікова контрольна робота               | 50                          |

**КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ**

1. Передумови виникнення українського літературного канону та його переосмислення на межі ХХ – ХХІ ст.
2. Модернізм / авангардизм / постмодернізм як літературні стилі / течії / напрями.
3. Трансформація образу поета-пророка-співця у творчості сучасних українських письменників.
4. Прокоментуйте періодизацію розвитку української літератури ХХ ст. (за С.Павличко) у контексті тенденцій розгортання українського літературного процесу на межі ХХ – ХХІ ст.
5. Модернізм, авангардизм, постмодернізм в українській літературі наприкінці ХХ ст.
6. Фемінізм (пост-фемінізм) в українській літературі наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
7. Українська література наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.: характерні риси розгортання, симптоматика.
8. Неоміфологізм в українській поезії межі ХХ–ХХІ ст.
9. Стилїстика постмодерну в творчості Ю.Іздрика.
10. Вплив Чорнобильської трагедії на подальший розвиток української літератури.
11. Міфотворчі мотиви у сучасній українській поезії.
12. Українська література 90-х рр. ХХ ст.
13. Композиційні та стилістичні особливості роману Т.Прохаська «НепрОсті».
14. Літературні угруповання 90-х рр.: загальна характеристика явища.
15. Карнавалізація світу в творчості Ю.Андруховича.
16. Творчість О.Забужко в контексті постколоніальної критики.
17. Основні чинники зародження постмодерністського дискурсу в українській літературі межі ХІХ–ХХ ст.
18. Синдром втрати як чинник формування українського літературного покоління «пост-».
19. Образ сучасної молодшої інтелігенції у творчості С.Пиркало та С.Жадана.
20. Жанр історичної фантастики (альтернативної історії) в сучасній українській літературі.
21. Явище жіночої прози в сучасній українській літературі: гендерний аспект.
22. «Чорний гумор» як явище постмодерністського світосприйняття.
23. Покоління «зеро»/ покоління «двотисячників»: ідентифікаційний аспект.

## ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

### Основна література

1. Бернадська Н. Українська література ХХ ст. : довідник. Київ : Знання-Прес, 2007. 272 с.
2. Гундорова Т. І. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. Київ : Критика, 2005. 264 с.
3. Історія української літератури: ХХ – поч. ХХІ ст. : навч. посіб. У 3 т. / за ред. В. І. Кузьменко. Київ : Академвидав, 2013–2017.
4. Москальчук В. Українська література кінця ХХ століття (література постмодерну). *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2006. № 2. С. 63–67.
5. Пахльовська О. Українська культура у вимірі «пост»: посткомунізм, постмодернізм, поствандалізм. *Сучасність*. 2003. № 10. С. 70–85.
6. Ткачук М. Літературний процес 90-х рр. ХХ ст. *Українська мова та література*. 2000. № 22. С. 16.

### Допоміжна література

1. Агеєва В. Жіночий простір. Феміністичний дискурс українського модернізму. – К.: Факт, 2003. – 320 с
2. Бондарева О. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання. Київ : Четверта. хвиля, 2006. 510с.
3. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. Київ : Критика, 2009. 447 с.
4. Харчук Р. Б. Сучасна українська проза: Постмодерний період : Навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2008. 248 с.

### Інформаційні ресурси

1. Бібліотека діаспори. Літературознавство. URL: <http://diasporiana.org.ua/category/literaturoznavstvo/>
2. Exlibris : українська електронна бібліотека. Історія, публіцистика, художня література. URL: <http://exlibris.org.ua/>
3. UA Zone. Бібліотека української поезії. URL: <http://poetyka.uazone.net/>